

Latin
Higher level
Paper 1

Thursday 17 November 2016 (afternoon)

Candidate session number

1 hour 30 minutes

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Instructions to candidates

- Write your session number in the boxes above.
- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Translate one text in the box provided.
- A dictionary is permitted for this examination paper.
- The maximum mark for this examination paper is **[180 marks]**.

Translate **one** text into English.

1. Cicero criticizes the Senate for not supporting Lucius Piso while Cicero himself was absent from Rome.

- de reliquis rei publicae malis licetne dicere? mihi vero licet et semper licebit dignitatem tueri, mortem contemnere. potestas modo veniendi in hunc locum sit: dicendi periculum non recuso. atque utinam, patres conscripti, Kalendis Sextilibus adesse potuissem! non quo profici potuerit aliquid, sed ne unus modo consularis, quod tum accidit, dignus illo honore, dignus re publica inveniretur. qua quidem ex re magnum accipio dolorem, homines amplissimis populi Romani beneficiis usos L. Pisonem ducem optimae sententiae non secutos. idcircone nos populus Romanus consules fecit, ut in altissimo gradu dignitatis locati rem publicam pro nihilo haberemus? non modo voce nemo L. Pisoni consulari, sed ne vultu quidem adsensus est. quae, malum, est ista voluntaria servitus? fuerit quaedam necessaria; neque ego hoc ab omnibus eis desidero, qui sententiam consulari loco dicunt.

Cicero, *Philippicae* 1.14–15

2. Pallas Athena weaves her tapestry in the contest with Arachne.

- 70 Cecropia Pallas scopulum Mavortis in arce
pingit et antiquam de terrae nomine litem.
bis sex caelestes medio Iove sedibus altis
augusta gravitate sedent. sua quemque deorum
inscribit facies: Iovis est regalis imago.
- 75 stare deum pelagi longoque ferire tridente
aspera saxa facit, medioque e vulnere saxi
exsiluisse fretum, quo pignore vindicet urbem;
at sibi dat clipeum, dat acutae cuspidis hastam,
dat galeam capiti, defenditur aegide pectus,
- 80 percussamque sua simulat de cuspide terram
edere cum bacis fetum canentis olivae
mirarique deos: operis Victoria finis.
ut tamen exemplis intellegat aemula laudis,
quod pretium speret pro tam furialibus ausis
- 85 quattuor in partes certamina quattuor addit,
clara colore suo, brevibus distincta sigillis.

Ovid, *Metamorphoses* 6.70–86

Please **do not** write on this page.

Answers written on this page
will not be marked.

08EP06

Please **do not** write on this page.

Answers written on this page
will not be marked.

08EP07

Please **do not** write on this page.

Answers written on this page
will not be marked.

08EP08